

Νεοελληνικός Πολιτισμός

Ενότητα 8: Μειονότητες και μετανάστες

Γρηγόρης Πασχαλίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ
Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μειονότητες και Μετανάστες

Νεοελληνικός Πολιτισμός

Εθνικό κράτος και ετερότητα

- Παραδοχή κάθε εθνικού κράτους: Ένα σύνολο ομοίων – έμφαση στον κοινό πολιτισμικό δεσμό.
- Απώθηση του μικρού/μεγάλου βαθμού πολιτισμικής ετερογένειας που περικλείουν τα εθνικά σύνορα.
- Πολιτικές κατασκευής της πολιτισμικής ομοιογένειας.
- Εξωγενής παράγοντας αποσταθεροποίησης: τα σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα.

Το πρόβλημα του ξένου

- Διαχρονική άρση του ελληνικού κράτους να αναγνωρίσει τις μειονότητες στο εσωτερικό του.
- Η αναπαράσταση της ετερότητας στη *Βαβυλωνία* (1836) του Γ. Βυζαντίου.
- Μετά τη λήξη των βαλκανικών πολέμων και του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου: η πρόκληση των «νέων χωρών» αλλά και των προσφύγων.

Τα προβλήματα

- Συνέπειες της συνθήκης της Λωζάννης περί ανταλλαγής πληθυσμών.
- Θεαματική αύξηση του πληθυσμού της χώρας.
- Εντάσεις/συγκρούσεις μεταξύ γηγενών, μειονοτήτων και προσφύγων.
- Προσπάθεια για αποκατάσταση ομοιογένειας – διαχείριση ετερότητας.

Οι μειονότητες

- Χάρτης των βασικών μειονοτήτων (Βλάχοι, Σαρακατσάνοι, Τσάμηδες κτλ.).
- Αλληλεπίδραση εσωτερικών εντάσεων και διεθνούς περιβάλλοντος: ανταγωνιστικοί εθνικισμοί στις γειτονικές χώρες, πολιτικές και ιδεολογικές συγκρούσεις στην Ευρώπη.
- Κινήματα – οργανώσεις– επεισόδια.

Μειονοτική πολιτική το μεσοπόλεμο

- Σλαβόφωνοι – μια από τις πιο μακρόβιες υποθέσεις που ταλανίζουν την ελληνική πολιτεία.
- Οι Βλάχοι - επιβίωση απαξιωτικών στερεοτύπων από τότε έως σήμερα.

Οι μειονότητες

- Η μειονότητα των Εβραίων: μακράιωνη ιστορική παρουσία στον ελληνικό χώρο.
- Πρώιμα φαινόμενα αντισημιτισμού (σφαγή Εβραίων της Τρίπολης, Σεπτέμβρης 1821).
- Τα γεγονότα σε Κέρκυρα και Ζάκυνθο (1891).

Θεσσαλονίκη και εβραϊκή κοινότητα

- Η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης και η διαδρομή της.
- Ο αντισημιτισμός το μεσοπόλεμο (οργάνωση ΕΕΕ, εμπρησμός συνοικισμού Κάμπελ 1931).
- Η πολιτική της ομοιομορφίας κατέστησε πρόβλημα την μειονότητα.
- Κατοχή και Ολοκαύτωμα.
- Το ζήτημα των εβραϊκών περιουσιών.

Εικόνα 1

Μεταναστευτικά ρεύματα

- Μεταναστευτικά ρεύματα εξόδου (αρχές 20^{ου} αιώνα, δεκαετίες 1950 και 1960) και κύριες χώρες προορισμού τους.
- Οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης.
- Στερεότυπα των Ελλήνων μεταναστών εντός και εκτός Ελλάδας.

Εισαγωγή μεταναστών

- Αρχές δεκαετίας 1980: Η Ελλάδα γίνεται χώρα υποδοχής μεταναστών.
- Το μεταναστευτικό πρόβλημα – συνθήκες, αντιμετώπιση από κοινωνία και πολιτεία.
- Απουσία επίσημης μεταναστευτική πολιτικής.
- Ανάπτυξη οργανωμένου αντιμεταναστευτικού ρεύματος.

Η κατάσταση και η αυτοεικόνα

- Το ζήτημα της αυτο-εικόνας των Νεοελλήνων: αδυναμίες, φόβοι και στερεότυπα.
- Απουσία παράδοσης πολιτισμικού σχετικισμού – συνδιαλλαγής με πολιτισμική ετερότητα/ποικιλία.
- Οικονομικές και πολιτισμικές διαστάσεις του μεταναστευτικού ζητήματος.

Ανοχή και ανεκτικότητα

- Προβληματική αξίωση του εθνικού κράτους πως είμαστε πολιτισμικά ίδιοι.
- Το δικαίωμα του καθενός να επιλέγει την ταυτότητα του – στάση ανοχής και ανεκτικότητας.
- Απόκλιση με κράτος δικαίου και ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνα 1. Pogrom-salonika

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File%3APogrom-salonika.jpg>

See page for author [Public domain], via Wikimedia Commons from
Wikimedia Commons

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γρηγόρης Πασχαλίδης.
«Νεοελληνικός Πολιτισμός. Μειονότητες και μετανάστες». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS193/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

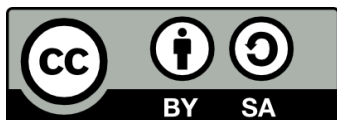
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Γιομελάκης Δημήτριος>
Θεσσαλονίκη, <Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

